

บทที่ 8

ภาษีสรรพสามิต

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อศึกษาบทนี้แล้วนักศึกษาสามารถ

1. อธิบายหลักเกณฑ์ในการเลือกสินค้าและระบุนิคมสินค้าที่ควรจัดเก็บภาษีสรรพสามิตได้
2. อธิบายวิธีการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตและผลดีผลเสียของวิธีการจัดเก็บแต่ละวิธีได้
3. ระบุนิคมสินค้าที่กรมสรรพสามิตเคยจัดเก็บภาษีสรรพสามิตและสินค้าที่กรมสรรพสามิตจัดเก็บภาษีอยู่ในปัจจุบันได้
4. อธิบายได้ว่าใครบ้างที่เป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีสรรพสามิต
5. จำแนกโครงสร้างพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตได้
6. อธิบายแนวความคิดในการวิเคราะห์หาค่าภาษีสรรพสามิตและคำนวณหาจำนวนภาษีสรรพสามิตได้
7. วิเคราะห์ผลทางเศรษฐกิจของการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตในด้านต่างๆได้

2. สรุปเนื้อหา

2.1 หลักเกณฑ์ในการเลือกประเภทสินค้าเพื่อจัดเก็บภาษีสรรพสามิต

หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาเลือกประเภทสินค้าเพื่อจัดเก็บภาษีสรรพสามิตนั้น จำแนกได้ 5 ประการ คือ ¹

ประการแรก จัดเก็บภาษีจากสินค้าและบริการที่มีลักษณะฟุ่มเฟือย(luxury excise)

ประการที่สอง จัดเก็บภาษีจากสินค้าและบริการที่ต้องการจำกัดการบริโภค

(sumptuary excise)

ประการที่สาม จัดเก็บภาษีจากสินค้าและบริการที่ได้รับสิทธิประโยชน์พิเศษจากบริการของรัฐบาล(benefit - based excise)

ประการที่สี่ จัดเก็บภาษีจากสินค้าและบริการที่มีผู้ประกอบการน้อยราย (oligopolistic excise)

ประการที่ห้า จัดเก็บภาษีจากสินค้าและบริการที่รัฐบาลต้องการจัดระเบียบควบคุม (regulatory excise)

2.1.1 การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากสินค้าและบริการที่มีลักษณะฟุ่มเฟือย

การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากสินค้าและบริการที่มีลักษณะฟุ่มเฟือย ก็ด้วยเหตุผล 3 ประการคือ ประการแรก เพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคม ประการที่สอง เพื่อบังคับการออม ประการที่สาม ช่วยให้การจัดสรรทรัพยากรมีประสิทธิภาพ

ในกรณีของประเทศไทย สินค้าและบริการที่รัฐบาลจัดเก็บภาษีสรรพสามิตอยู่ในปัจจุบันและเข้าตามหลักเกณฑ์นี้ได้แก่ หวาน้ำหอมและผลิตภัณฑ์น้ำหอม เครื่องปรับอากาศ รถยนต์ โคมไฟและโคมไฟระย้า แก้วเลดคริสตัล เรื่อยอร์ช และเครื่องคัมชูกำลัง

2.1.2 การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากสินค้าและบริการที่รัฐบาลต้องการจำกัดการบริโภค

การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตตามหลักเกณฑ์นี้ จะจัดเก็บจากสินค้าที่จะก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพของผู้บริโภคและก่อให้เกิดต้นทุนทางสังคม (social cost)

ในกรณีของประเทศไทย สินค้าและบริการที่รัฐบาลจัดเก็บภาษีสรรพสามิตอยู่ในปัจจุบันและเข้าตามหลักเกณฑ์นี้ ได้แก่ สุรา ยาสูบและสนามแข่งม้า

2.1.3 การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากสินค้าและบริการที่มีผู้ประกอบการน้อยราย

สินค้าและบริการที่มีผู้ประกอบการน้อยรายหรือเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และมีการบริโภคสินค้าและบริการสินค้าและบริการชนิดนั้นในตลาดเป็นจำนวนมาก(mass

consumption) ผู้ประกอบการมีกำไรเกินปกติ รัฐบาลจึงดำเนินการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากสินค้าเหล่านี้เพื่อเป็นรายได้ของรัฐบาล

ในกรณีของประเทศไทย สินค้าและบริการที่รัฐบาลจัดเก็บภาษีสรรพสามิตอยู่ในปัจจุบันและเข้าตามหลักเกณฑ์นี้ ได้แก่ เครื่องดื่มประเภทน้ำอัดลม เครื่องดื่มประเภทน้ำผลไม้

2.1.4 การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากสินค้าและบริการที่ได้รับสิทธิประโยชน์พิเศษจากบริการของรัฐบาล

การพิจารณาชนิดสินค้าเพื่อจัดเก็บภาษีสรรพสามิตตามหลักเกณฑ์จะจัดเก็บจากสินค้าและบริการบางอย่างของรัฐบาลเกิดผลประโยชน์แก่คนบางกลุ่มอย่างเห็นได้ชัด ตัวอย่างเช่น การสร้างถนน เราจะเห็นได้ว่าผู้ที่มีรถยนต์จะได้รับประโยชน์จากการใช้ถนน ตัวอย่างสินค้าที่รัฐบาลจัดเก็บภาษีสรรพสามิตตามหลักเกณฑ์นี้ ได้แก่ น้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน เพื่อให้ผู้บริโภคน้ำมันซึ่งได้รับประโยชน์จากการใช้รถยนต์บนถนนรับภาระภาษีมากขึ้น ช่วยเสริมสร้างความเป็นธรรมในสังคม

2.1.5 การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากสินค้าและบริการที่รัฐบาลต้องการจัดระเบียบควบคุม

การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตอาจนำมาใช้จัดเก็บภาษีจากสินค้าและบริการที่ก่อให้เกิดมลภาวะแก่สิ่งแวดล้อม เช่น น้ำเสีย ควันพิษ เสี่ยงรบกวน ตัวอย่างเช่น การจัดเก็บภาษีจาก รถจักรยานยนต์ หินอ่อนและหินแกรนิต แบตเตอรี่และถ่านไฟฉาย รถยนต์ อะไหล่รถยนต์ รถจักรยานยนต์ ศูนย์บริการซ่อมรถยนต์และรถจักรยานยนต์ โรงงานต่างๆ เป็นต้น

2.2 วิธีการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต

วิธีการประเมินเพื่อจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจำแนกได้ 3 วิธี คือ การจัดเก็บตามราคา (ad valorem) การจัดเก็บตามสภาพ (specific) และการจัดเก็บแบบผสม (mixed) ดังนี้

2.2.1 การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตตามราคา

การจัดเก็บภาษีตามราคาจะกำหนดอัตราภาษีเป็นร้อยละของราคาสินค้า การจัดเก็บภาษีโดยวิธีนี้ แม้จะมีข้อยุ่งยากในการตีราคาอยู่บ้าง แต่ถ้าสามารถป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว จะทำให้ความยืดหยุ่นของรายรับภาษี (elasticity of revenue) มีความยืดหยุ่น รายรับภาษีที่จัดเก็บได้เปลี่ยนแปลงสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจภายในประเทศ ช่วยให้ระบบภาษีอากรเอื้ออำนวยต่อการเป็นเครื่องมือทางการคลังในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจได้โดยอัตโนมัติ (automatic stabilization)

2.2.2 การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตตามสภาพ

การจัดเก็บภาษีตามสภาพจะกำหนดอัตราภาษีตามสภาพความเป็นอยู่หรือลักษณะรูปร่างของสินค้าที่จัดเก็บภาษี โดยกำหนดอัตราภาษี(บาท) ต่อจำนวน หรือต่อน้ำหนัก หรือต่อปริมาตร แล้วแต่กรณี การจัดเก็บภาษีโดยวิธีนี้ เพื่อความสะดวกในการตรวจสอบ โดยทั่วไปมักใช้ แสตมป์ สิ่งพิมพ์ ภาชนะจดทะเบียน(ฝาจับหรือฝาเกลียว) เป็นหลักฐานคิดที่ตัวสินค้าเพื่อแสดงให้เห็นว่า สินค้านั้นๆ ได้เสียภาษีถูกต้องแล้ว ทำให้การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตโดยวิธีนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความเป็นธรรมแก่ผู้เสียภาษีด้วยกัน อย่างไรก็ตาม การจัดเก็บภาษีโดยวิธีนี้ รายได้จากภาษีอากรจะขาดความยืดหยุ่น กล่าวคือ รายได้จากภาษีที่จัดเก็บได้ไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจภายในประเทศทำให้ระบบภาษีอากรขาดประสิทธิภาพในการเป็นเครื่องมือทางการคลังในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

2.2.3 การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตแบบผสม

การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตแบบผสม รัฐบาลจะกำหนดอัตราภาษีไว้ทั้ง 2 ลักษณะ คือทั้งอัตราตามราคา และอัตราตามสภาพ เมื่อกำหนดภาษีทั้งสองวิธีเปรียบเทียบกันแล้ว วิธีใดให้จำนวนภาษีสูงกว่าก็ให้ใช้วิธีนั้น การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตโดยวิธีนี้ มักได้รับความนิยมเพราะ ผลของการจัดเก็บภาษีนอกจากจะสามารถควบคุมหรือลดปริมาณการบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยลงได้แล้ว ยังช่วยให้รัฐบาลบรรลุวัตถุประสงค์ในการทำรายได้ได้อีกทางหนึ่งด้วย

2.3 โครงสร้างภาษีสรรพสามิตของไทย

2.3.1 สินค้าและบริการที่เสียภาษีสรรพสามิตในปัจจุบัน

การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตของไทยได้ยึดตามหลักเกณฑ์ที่กล่าวมา เช่นเดียวกับนานาประเทศ ปัจจุบันมีสินค้าและบริการที่กรมสรรพสามิตจัดเก็บภาษีอยู่ในปัจจุบันทั้งสิ้น 15 รายการ คือ

- (1) สุรา
- (2) ยาสูบ
- (3) ไฟ
- (4) น้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน
- (5) เครื่องดื่ม
- (6) เครื่องปรับอากาศที่มีขนาดทำความเย็นไม่เกิน 72,000 บีทียูต่อชั่วโมง
- (7) โคมไฟและโคมไฟระย้าอื่นๆสำหรับติดเพดานหรือผนัง แต่ไม่รวมถึงที่ใช้สำหรับให้แสงสว่างแก่ที่สาธารณะกลางแจ้งหรือถนนหลวง
- (8) แก้วเลกคริสตัล และแก้วคริสตัลอื่นๆ
- (9) รถยนต์นั่ง และรถโดยสารที่มีที่นั่งไม่เกิน 10 คน รวมถึงที่ดัดแปลงมาจากรถยนต์กระบะด้วย
- (10) เรือยอร์ช และยานพาหนะทางน้ำที่ใช้เพื่อความสำราญ
- (11) น้ำหอม หัวน้ำหอม น้ำมันหอม
- (12) พรหมและสิ่งทอด้วยขนสัตว์
- (13) สนามแข่งม้า
- (14) รถจักรยานยนต์
- (15) แบตเตอรี่และถ่านไฟฉาย

2.3.2 ผู้มีหน้าที่เสียภาษีสรรพสามิต

ผู้เสียภาษีสรรพสามิตจำแนกออกได้ 4 กลุ่มใหญ่ดังนี้คือ

1. ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม

2. ผู้นำเข้าซึ่งสินค้า
3. ผู้ประกอบกิจการสถานบริการ
4. ผู้ดัดแปลงรถยนต์กระบะให้เป็นรถยนต์นั่ง หรือรถยนต์โดยสารที่มีที่นั่งไม่

เกิน 10 คน

2.3.3 ฐานภาษีสรรพสามิต

ฐานภาษีเพื่อคำนวณภาษีสรรพสามิตจำแนกได้ 2 ลักษณะคือ ฐานภาษีตามสภาพ และฐานภาษีตามมูลค่า ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้จัดเก็บภาษีตามสภาพขนาดของฐานภาษีถือเอาตามหน่วย ตามน้ำหนักสุทธิ หรือตามปริมาตรสุทธิของสินค้า ส่วนฐานภาษีตามมูลค่านั้น ขนาดของมูลค่าถือเอาตามมูลค่าของสินค้าหรือบริการนั้นๆ ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

1. กรณีสินค้าที่ผลิตในราชอาณาจักร ถือตามราคาขาย ณ โรงงานอุตสาหกรรม รวมกับภาษีสรรพสามิตที่พึงต้องชำระ
2. กรณีสินค้านำเข้า ถือตามราคาซี. ไอ. เอฟ. ของสินค้า บวกด้วย อากรขาเข้า ค่าธรรมเนียมพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน(ถ้ามี)และภาษีและค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา รวมกับภาษีสรรพสามิตที่พึงต้องชำระ
3. กรณีบริการ ถือตามรายรับของสถานบริการรวมกับภาษีสรรพสามิตที่พึงต้องชำระ
4. กรณีดัดแปลงรถยนต์ ถือตามราคาค่าจ้างแรงงานดัดแปลง บวกด้วย ค่าวัสดุ อุปกรณ์ หรือค่าจ้างทำของซึ่งรวมค่าวัสดุอุปกรณ์อยู่ด้วย แต่ต้องไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำสำหรับค่าใช้จ่ายในการดัดแปลงและค่าวัสดุอุปกรณ์ตามที่อธิบดีกำหนด
5. กรณีดัดแปลงรถยนต์ที่ประกอบกิจการเป็นธุรกิจถือตามราคาเช่นเดียวกับกรณีการผลิตสินค้าในราชอาณาจักรดังกล่าวข้างต้น

2.3.4 อัตราภาษีสรรพสามิต

ภาษีสรรพสามิตที่จัดเก็บจากสินค้าทั้ง 15 รายการ โครงสร้างอัตราภาษีสรรพสามิตที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน จำแนกตามกลุ่มสินค้าออกได้ 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มสินค้าที่กำหนดพิทักษ์อัตรากำไรสุทธิตามมูลค่าอย่างเดี่ยว ได้แก่ เครื่องดื่ม โคมไฟและโคมไฟระย้า แก้วเลคคริสตัล รถยนต์และรถยนต์กระบะดัดแปลง รถจักรยานยนต์ พรหมและสิ่งทอด้วยขนสัตว์ เรือยอร์ช น้ำหอมและหัวน้ำหอม เครื่องปรับอากาศขนาดทำความเย็นไม่เกิน 72,000 บี.ที.ยู. ต่อชั่วโมง แบตเตอรี่และถ่านไฟฉาย และ สนามแข่งม้า รวม 11 รายการ

2. กลุ่มสินค้าที่กำหนดโครงสร้างอัตรากำไรอัตรากำไรตามสภาพอย่างเดี่ยว ได้แก่ ไฟเท้าถนน

3. กลุ่มสินค้าที่กำหนดโครงสร้างอัตรากำไรทั้งอัตรากำไรมูลค่าและอัตรากำไรตามสภาพ โดยให้คำนวณภาษีเปรียบเทียบทั้งสองวิธี การเสียภาษีจริงให้ใช้อัตราที่ทำรายได้ให้รัฐบาลได้สูงกว่า ในปัจจุบันมีสินค้าที่กำหนดโครงสร้างอัตรากำไรทั้งสองอัตรา ได้แก่ สุรยาสูบ และน้ำมัน (ยกเว้น น้ำมันเตาจัดเก็บ อัตรากำไรมูลค่า อย่างเดี่ยว)

ตารางที่ 8-1 โครงสร้างอัตราภาษีสรรพสามิต

สินค้าและบริการ	อัตราตามมูลค่า(%)	อัตราตามสภาพ
1. น้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน		
-เบนซินมีสารตะกั่วเกิน0.15 กรัม/ลิตร	36	3.35บาท/ลิตร
-เบนซินมีสารตะกั่วไม่เกิน0.15กรัม/ลิตร	32	3.05บาท/ลิตร
-เบนซินไร้สารตะกั่ว	25	2.35 บาท/ลิตร
-ก๊าด	23	3.00 บาท/ลิตร
-เชื้อเพลิงสำหรับเครื่องบินไอพ่น	1	0.20 บาท/ลิตร
-ดีเซลมีกำมะถันเกิน0.5%โดยน้ำหนัก	28	2.10 บาท/ลิตร
-ดีเซลมีกำมะถันไม่เกิน0.5%โดยน้ำหนัก	26	2.00บาท/ลิตร
-แอล.พี.จี.	23	2.17บาท/ลิตร
-เอ็น. จี .แอล.	36	3.15บาท/ลิตร
-น้ำมันเตา	17	
2. เครื่องดื่ม		
-โซดา	25	0.37บาท/440CC
-เครื่องดื่มทั่วไป	18	0.37บาท/440CC
-น้ำผลไม้	4	0.11บาท/ 440CC
3. เครื่องไฟฟ้า		
-เครื่องปรับอากาศขนาดไม่เกิน7200BTU/ชม.	14	-
-คอมไฟและคอมไฟระย้า	2	-
4. แก้วเลดคริสตัล		
	2	-
5. รถยนต์นั่งและรถยนต์โดยสารมีที่นั่งไม่เกิน 10 คน		
5.1 รถยนต์นั่ง		
• ไม่เกิน 2,400 CC	32.5	
-เกิน 2,400CC แต่ไม่เกิน3,000 CC และ ไม่เกิน 220 แรงม้า	38	
-เกิน 3.000 CC หรือเกิน 220 แรงม้า	45	

ตารางที่ 8-1 (ต่อ) โครงสร้างอัตราภาษีสรรพสามิต

สินค้าและบริการ	อัตราตามมูลค่า(%)	อัตราตามสภาพ
-รถยนต์นั่งตรวจการณ	27	
5.2 รถยนต์โดยสารมีที่นั่งไม่เกิน10คน		
-ไม่เกิน 2,400CC	32.5	
- เกิน 2,400 CC	38.0	
6. เรือยอร์ชต์	5	
7 . นำหอม หัวน้ำหอมและน้ำมันหอม		
- นำหอมและหัวน้ำหอม	12	
8. สถานบริการ		
-สนามแข่งม้า	13	
9. สุรา		
9.1 สุราแช่		
-เบียร์	48	100 บาท/ลิตร
-สุราแช่อื่น ๆ นอกจากเบียร์	20	100 บาท/ลิตร
9.2 สุรากลั่น		
(1) สุราพิเศษ		
-วิสกี้	24	100 บาท/ลิตร
-บรันดี	20	100 บาท/ลิตร
-อื่น ๆ นอกจากวิสกี้-บรันดี	28	100 บาท/ลิตร
(2) สุราสามทับ	10	6 บาท/ลิตร
(3) สุราสามทับ		
-ใช้ในอุตสาหกรรมแปลงสภาพ	2	1 บาท/ลิตร
-ใช้ในการแพทย์	0.1	0.05 บาท/ลิตร
(4) อื่น ๆ นอกจาก(1)(2)และ(3)	28	100 บาท/ลิตร
10 .ยาสูบ หรือยาเส้น		
10.1 ยาสูบ		
-ซิการ์เรต	60	

ตารางที่ 8-1(ต่อ) โครงสร้างอัตราภาษีสรรพสามิต

สินค้าและบริการ	อัตราตามมูลค่า(%)	อัตราตามสภาพ
-ฉีกร์	0.1	0.12 บาท/กรัม
-บุหรี่อื่นๆ	0.1	0.02 บาท/5กรัม
-ยาเส้นปรุง	0.1	0.09 บาท/กรัม
-ยาเคี้ยว	0.1	0.09 บาท/กรัม
10.2 ยาเส้น	0.1	0.01 บาท/10กรัม
11. ไฟ		
-ไฟป๊อ		100 ใบ 30 บาท
-ไฟอื่นๆ		100 ใบ 2 บาท

ที่มา: กรมสรรพสามิต

2.3 5 การคำนวณภาษีสรรพสามิต

การคำนวณภาษีสรรพสามิตตามมูลค่าของไทยใช้อัตราภาษีแบบรวมใน(inclusive tax rate) ฐานภาษีคือ ราชรับ ซึ่งเป็นมูลค่าสินค้าที่ผู้ผลิตได้รับ อันประกอบด้วยราคาสินค้า ณ ต้นทุนการผลิต (price at factor cost) และภาษีสรรพสามิตที่พึงต้องชำระด้วย กล่าวคือ เป็นราคาที่รวมภาษีสรรพสามิตไว้แล้ว ในการซื้อสินค้าผู้บริโภคไม่ต้องเสียภาษีเพิ่มอีก เพียงแต่ผู้บริโภคไม่ทราบว่าในราคาสินค้านั้นมีภาษีที่ตนได้ชำระไปแล้วเป็นจำนวนเท่าใด

การคำนวณค่าภาษีออกเป็น 2 กรณี คือ³

กรณีที่ 1 กรณีสินค้าที่ผลิตในราชอาณาจักร

กรณีที่ 2 กรณีสินค้านำเข้ามาในราชอาณาจักร

2.3.5.1 การวิเคราะห์ค่าภาษีสรรพสามิตจากสินค้าที่ผลิตในราชอาณาจักร

ค่าภาษีสรรพสามิตที่จัดเก็บแบบภาษีรวมใน คำนวณได้ดังนี้

ภาษีสรรพสามิต = ราคาขาย ณ โรงงานอุตสาหกรรม x อัตราภาษีสรรพสามิต

$1 - 1.1 \times \text{อัตราภาษีสรรพสามิต}$

ส่วนภาษีสรรพสามิตจากยาสูบ ซึ่งไม่มีภาษีเพื่อมหาดไทย ค่าภาษีสรรพสามิต(ภาษียาสูบ)ที่จัดเก็บ คำนวณได้ดังนี้

$$\text{ภาษียาสูบ} = \frac{\text{ราคาขาย ณ โรงงานอุตสาหกรรม} \times \text{อัตราภาษีสรรพสามิต}}$$

1 - อัตราภาษีสรรพสามิต

ตัวอย่างที่ 1 รถยนต์นั่งคันหนึ่งมีความจุกระบอกสูบไม่เกิน 2,400 ลูกบาศก์เซนติเมตร ราคาขาย ณ โรงงานอุตสาหกรรม(ราคาต้นทุนการผลิต) คันละ 417,625 บาท ถ้าอัตราภาษีสรรพสามิตตามมูลค่าร้อยละ 32.5 และอัตราภาษีเก็บเพิ่มเพื่อมหาดไทยร้อยละ 10 ของภาษีสรรพสามิต จงคำนวณหามูลค่ารถยนต์ ณ โรงงานอุตสาหกรรม (มูลค่ารถยนต์แบบรวมใน) และจำนวนภาษีที่ต้องชำระทั้งหมดเป็นเท่าใด

วิธีทำ ภาษีสรรพสามิต = $\frac{\text{ราคาขาย ณ โรงงานอุตสาหกรรม} \times \text{อัตราภาษีสรรพสามิต}}$

$$1 - 1.1 \times \text{อัตราภาษีสรรพสามิต}$$

$$= \frac{417,625 \times 0.325}{1 - 1.1 \times 0.325}$$

$$= 211,250$$

เพราะฉะนั้น ภาษีสรรพสามิตที่ต้องชำระเป็นเงิน 211,250 บาท

ภาษีเพื่อมหาดไทย เป็นเงิน 21,125 บาท

รวมภาษีที่ต้องชำระทั้งสิ้น เป็นเงิน 232,375 บาท

ฉะนั้น มูลค่ารถยนต์ ณ โรงงานอุตสาหกรรมคันละ 650,000.00 บาท ตอบ

2.3.5.2 การวิเคราะห์หาค่าภาษีสรรพสามิตจากสินค้าที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร

การนำสินค้าที่เสียภาษีสรรพสามิตหรือสุราจากต่างประเทศเข้ามาในราชอาณาจักร มูลค่าของฐานภาษีให้ถือราคาซี.ไอ.เอฟ.ของสินค้า บวกด้วย อกรขาเข้า ค่าธรรมเนียมพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน ภาษีและค่าธรรมเนียมอื่นตามที่จะได้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา แต่ไม่รวมถึงภาษีมูลค่าเพิ่มตามที่กำหนดในหมวด 4 ลักษณะ 2 แห่งประมวลรัษฎากร โดยให้รวมภาษีสรรพสามิตที่พึงต้องชำระด้วย

ภาษีสรรพสามิตแบบรวมในที่เก็บจากสินค้าซึ่งนำเข้า สามารถคำนวณได้ดังนี้

$$\text{ภาษีสรรพสามิต} = (\text{ราคาซี.ไอ.เอฟ.} + \text{อากรขาเข้า} + \text{ค่าธรรมเนียมพิเศษ} \\ + \text{ภาษีและค่าธรรมเนียมอื่น}) \times \frac{\text{อัตราภาษีสรรพสามิต}}{1 - 1.1 \times \text{อัตราภาษีสรรพสามิต}}$$

ตัวอย่างที่ 2 ผู้ประกอบการรายหนึ่ง นำเข้ารถยนต์ซึ่งมีกระบอกสูบไม่เกิน 2,400 ลูกบาศก์ เซนติเมตรจากต่างประเทศเข้ามาในราชอาณาจักรปรากฏตามหลักฐาน invoice ราคา ซี.ไอ.เอฟ. กันละ 650,000 บาท ถ้าอากรขาเข้าร้อยละ 42 ของราคา ซี.ไอ.เอฟ. ภาษีและค่าธรรมเนียมอื่นๆไม่มี อัตราภาษีสรรพสามิตร้อยละ 32.5 ของมูลค่า อัตราภาษีที่เก็บเพิ่มเพื่อมหาดไทยร้อยละ 10 ของภาษีสรรพสามิต จงคำนวณหามูลค่าแบบรวมในของรถยนต์คันนี้ และภาษีที่พึงต้องชำระทั้งหมดเป็นเท่าใด

วิธีทำ ภาษีสรรพสามิต

$$= \frac{(\text{ราคาซี.ไอ.เอฟ.} + \text{อากรขาเข้า} + \text{ภาษีและค่าธรรมเนียมอื่น}) \times \text{อัตราภาษีสรรพสามิต}}{1 - 1.1 \times \text{อัตราภาษีสรรพสามิต}}$$

$$= \frac{[650,000 + (650,000 \times 0.42) + 0] \times 0.325}{1 - 1.1 \times 0.325}$$

$$= \frac{923,000 \times 0.325}{0.6425} \quad \text{บาท}$$

$$= 466,887.16 \quad \text{บาท}$$

เพราะฉะนั้น ภาษีสรรพสามิตของรถยนต์นำเข้าคันนี้ เป็นเงิน 466,887.16 บาท
 ภาษีเก็บเพิ่มเพื่อกระทรวงมหาดไทย อีกร้อยละ 10 เป็นเงิน 46,688.71 บาท
 รวมภาษีสรรพสามิตพึงต้องชำระทั้งสิ้น เป็นเงิน 513,575.87 บาท
 มูลค่าแบบรวมในของรถยนต์ 1,436,575.87 บาท ตอบ

3. แนวคำถามแบบอธิบายความหมายของคำ

1. ภาษีสรรพสามิต(excise ๓).....
.....
2. ภาษีสรรพสามิตจากสินค้าฟุ่มเฟือย(luxsury excise).....
.....
3. ภาษีสรรพสามิตเพื่อจำกัดการบริโภค(sumptuary excise).....
.....
4. ภาษีสรรพสามิตเนื่องจากผู้บริโภคได้ประโยชน์จากการบริโภคสินค้า (benefit-based excise).....
.....
5. ภาษีสรรพสามิตเพื่อควบคุมการบริโภค (regulatory excise).....
.....
6. ภาษีแบบรวมใน (inclusive ๓).....
.....
7. ภาษีแบบแยกนอก(exclusive ๓).....
.....

4. แนวคำถามแบบอัตนัย

1. หลักเกณฑ์ในการเลือกสินค้าเพื่อจัดเก็บภาษีสรรพสามิตมี 5 ประการ อะไรบ้าง จงอธิบาย พร้อมทั้งระบุสินค้าที่กรมสรรพสามิตจัดเก็บภาษีสรรพสามิตตามหลักเกณฑ์นั้น ๆ ประกอบ
2. วิธีจัดเก็บภาษีสรรพสามิตของไทยจำแนก 3 วิธี อะไรบ้าง แต่ละวิธีแตกต่างกันอย่างไร และการจัดเก็บวิธีใดจะทำให้ความยืดหยุ่น รายได้ภาษีสรรพสามิตมีค่ามาก เพราะเหตุใด จงอธิบาย
3. จงอธิบายข้อดีข้อเสียของวิธีการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตแต่ละวิธีมาให้เข้าใจ

4. ในปัจจุบันมีสินค้าที่กรมสรรพสามิตจัดเก็บภาษีสรรพสามิตกี่ชนิด อะไรบ้าง และถ้ารัฐบาลต้องการขยายฐานภาษีสรรพสามิตให้กว้างขึ้นอีก 10 ชนิด ให้ท่านเสนอแนะสินค้าที่ควรจัดเก็บภาษีสรรพสามิตต่อรัฐบาล พร้อมทั้งชี้แจงเหตุผลของท่านประกอบ

5. “ ภาษีสรรพสามิตเป็นภาษีที่เก็บทุกทอดของการซื้อขาย ” ท่านเห็นด้วยกับคำกล่าวนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด จงอธิบาย

6. ใครบ้างที่เป็นผู้มีหน้าที่เสียสรรพสามิต และหน้าที่ที่ผู้เสียภาษีสรรพสามิตต้องกระทำมีอะไรบ้าง จงอธิบาย

7. ภาษีสรรพสามิตเป็นภาษีแบบรวมใน หมายความว่าอย่างไร จงอธิบาย

8. “ ภาษีสรรพสามิตเป็นเครื่องมือทางการคลังในการกระจายความเป็นธรรมได้ ” ท่านเห็นด้วยกับคำกล่าวนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด จงอธิบาย

เชิงอรรถบทที่ 8

1. John L. Mikesell. **Fiscal Administration : Analysis and Application for the Public Sector** (2nd edn.) Chicago, Illinois : The Dorsey Press ,1986, Chapter 8, pp. 294-6.

2. กองวิชาการและแผนงาน “ อดีต ปัจจุบัน อนาคต กรมสรรพสามิต ” สามีตสาร ปีที่ 51 ฉบับที่ 3 (พฤษภาคม-มิถุนายน 2538) หน้า 84

3. กองวิชาการและแผนงาน “ ภาษีสรรพสามิตรวมใน ” สามีตสาร ปีที่ 51 ฉบับที่ 1 (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2538) หน้า 58-9

หนังสืออ่านประกอบบทที่ 8

วิชาการและแผนงาน, กอง “ ภาษีสรรพสามิตรวมใน ” สามีตสาร ปีที่ 51 ฉบับที่ 1 (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2538) หน้า 56-60

วิชาการและแผนงาน, กอง “ อดีต ปัจจุบัน อนาคต กรมสรรพสามิต ” สามีตสาร ปีที่ 51 ฉบับที่ 3 (พฤษภาคม-มิถุนายน 2538) หน้า 83-98

วิชาการและแผนงาน ,กอง สารสนเทศ (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1) กรมสรรพสามิต 2537

สมใจนึก เองตระกูล “ คำบรรยายภาษีสรรพสามิตในประเทศไทย ” สามีตสาร ปีที่ 50 ฉบับที่ 2 (มีนาคม - เมษายน 2537) หน้า 29 - 43

สรรพสามิต, กรม รายงานประจำปีกรมสรรพสามิต ปี 2534 - 2538

นิติการ, กอง รวมกฎหมายสรรพสามิต กรมสรรพสามิต 2536

เอนก เรียรถาวร เศรษฐศาสตร์ภาษีอากร 2 กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2533 บทที่ 10 - 12

James, simon & Christopher Nobes. **Economics of Taxation.** (4th edn.) London : Prentice Hall ., 1992, Chapter 11.

Mikesell, John L. **Fiscal Administration : Analysis and Application for the Public Sector** (2nd edn.) Chicago, Illinois : The Dorsey Press. 1986, Chapter 8 .

Musgrave, R. A. & P. B. Musgrave. **Public Finance in Theory and Practice.** (5th edn.) New York : McGraw-Hill ., 1989, chapter 23.
